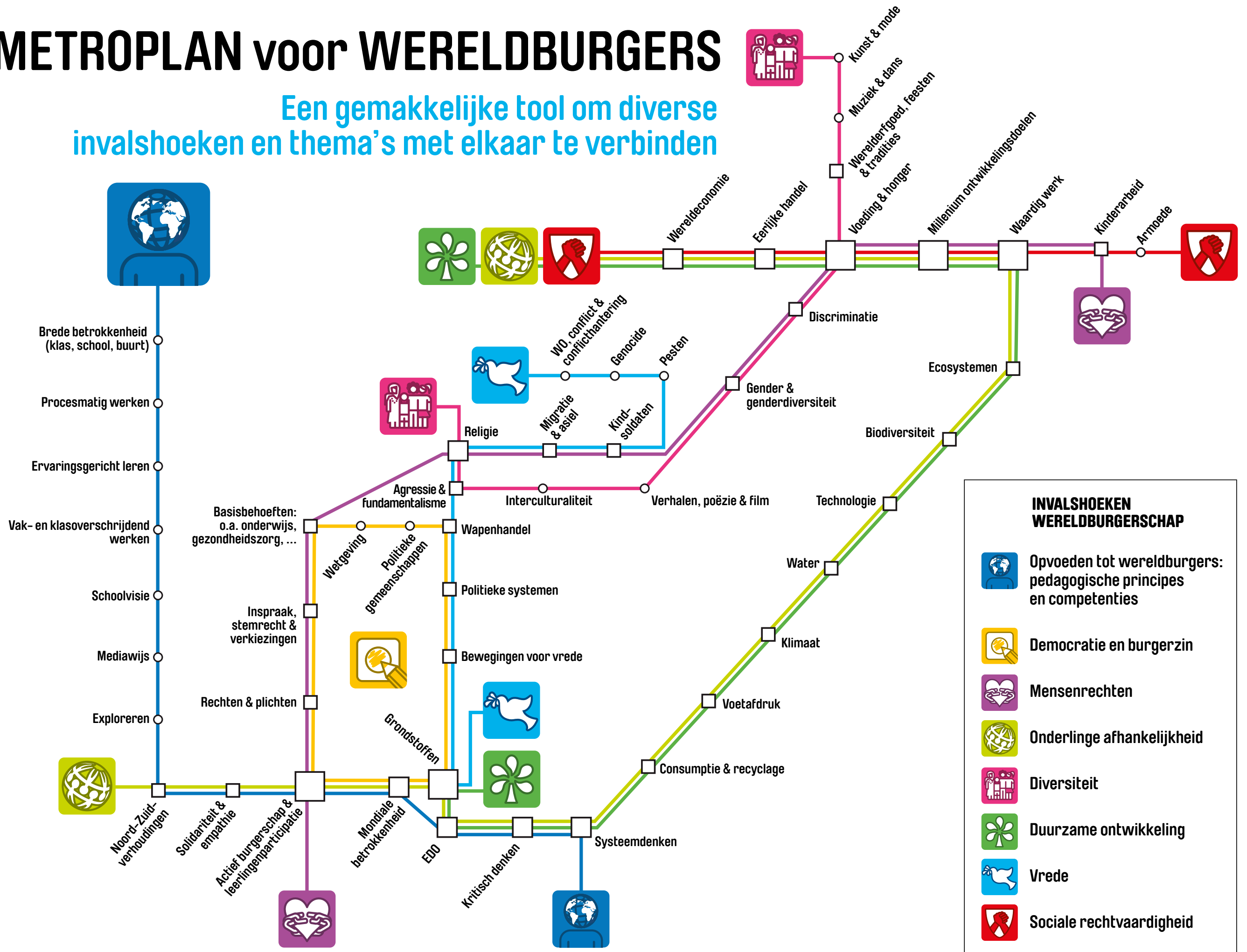

METROPLAN voor WERELDBURGERS

Een gemakkelijke tool om diverse invalshoeken en thema's met elkaar te verbinden

- Brede betrokkenheid (klas, school, buurt)
- Procesmatig werken
- Ervaringsgericht leren
- Vak- en klasoverschrijdend werken
- Schoolvisie
- Mediawijs
- Exploreren

INVALSHOEKEN WERELDBURGERSCHAP

- Opvoeden tot wereldburgers: pedagogische principes en competenties
- Democratie en burgerzin
- Mensenrechten
- Onderlinge afhankelijkheid
- Diversiteit
- Duurzame ontwikkeling
- Vrede
- Sociale rechtvaardigheid

Democratie en burgerzin

Niemand wordt geboren met burgerzin. Burgerzin leer je je hele leven lang, van jongs af aan en al doende. Burgerzin houdt in dat burgers op een actieve manier mee vorm geven aan een democratische samenleving en aan hun plaats binnen die samenleving. Daarbij is kritische reflectie, actie en participatie nodig.

Mensenrechten

Mensenrechten zijn rechten die voor alle mensen gelden, overal en altijd. Ze staan beschreven in de Universele verklaring van de rechten van de mens. Vaak worden mensenrechten geschonden. En niet alleen binnen dictaturen of in oorlogssituaties. Kinderrechten staan in een apart verdrag, het Verdrag inzake de rechten van het kind.

Onderlinge afhankelijkheid

We zijn niet alleen op de wereld, wat we hier doen heeft een invloed op andere mensen. En wat die andere mensen doen heeft ook invloed op ons. De internationale Noord-Zuid verhoudingen spelen hierin een grote rol. We leven niet meer los van elkaar maar zijn onderling afhankelijk.

Diversiteit

Onder diversiteit verstaan we alle verschillen tussen mensen op het vlak van gender, huidskleur, sociale achtergrond, seksuele geaardheid, lichamelijke en verstandelijke mogelijkheden, religie, levensbeschouwing, leeftijd, etniciteit,... Door te leren omgaan met diversiteit, leer je harmonieus samen te leven met anderen in onze samenleving.

Duurzame ontwikkeling

Duurzame ontwikkeling betekent dat er genoeg is, voor altijd en voor iedereen hier en elders op de planeet. We moeten oog hebben voor de limieten van aarde, voor de slechte invloed van milieuvuiling op de mens en ook voor de relatie tussen milieu en economie. Nu en op lange termijn.

Vrede

Wanneer grote conflicten opgelost zijn, zoals een oorlog tussen verschillende landen, spreken we van vrede. In een gemeenschap, een groep mensen of in een klas kunnen conflicten ontstaan. Goede regels en afspraken dragen bij aan een positieve vredescultuur.

Sociale rechtvaardigheid

Elk individu, ongeacht zijn identiteit, heeft toegang tot de basisbehoeften, zodat welzijn voor iedereen is gewaarborgd. Ook de mate waarin mensen functioneren in de samenleving en de mogelijkheden die zij hebben zijn van grote invloed.

Opvoeden tot wereldburgerschap

Bij opvoeden tot wereldburgerschap wil je niet enkel informatie overbrengen, je werkt ook aan attitudes en vaardigheden. Dit doe je door leerlingenparticipatie, activerende werkvormen, ervaringsgericht leren, Brede School en vak- en klasoverschrijdend werken een plaats te geven.

Waartoe dient dit plan?

Vind jij je weg in de thema's van wereldburgerschap en kun je ze aan elkaar linken? Dit metroplan helpt je!

Werken aan wereldburgerschap kan op zoveel manieren. Elke school neemt haar eigen weg en kiest andere thema's. Kijk eens goed op het metroplan: aan welke thema's werk jij? Zie je nieuwe combinaties voor in jouw klas/school?

AAN DE SLAG!

Hoe helpt Kleur Bekennen jou:

- Je school kan een financiële stimulans ontvangen als je meedoet aan onze projectoproep
- In elke provincie en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is een documentatiecentrum met een kwalitatieve collectie educatief materiaal aanwezig
- Vraag een nascholing en/of begeleiding op maat van je school aan
- Je vindt een uitgebreid aanbod van workshops in onze databank

Kennen je leerlingen hun rechten in het dagelijks leven? Wat gebeurt er om hen heen? Laat ze erover nadenken, wat vinden ze belangrijk en waarom? Om een effectieve verandering teweeg te kunnen brengen is de sensibilisering van jongeren erg belangrijk.

Ter inspiratie:

Zoek je interessante sites, databanken met educatief materiaal, beeldbanken of andere zaken?

Start dan op www.kleurbekennen.be

Verskillende attitudes en vaardigheden komen hier van pas:

- **Contextualiseren**, het kaderen van je eigen achtergrond en identiteit, is een belangrijke vaardigheid om inzicht te krijgen dat elke mens vanuit zijn eigen kader leeft en draagt bij tot de basisattitude "respect hebben en tonen voor de ander"
- Ontdekken dat diversiteit een bron van conflict kan zijn, is het vertrekpunt om onder andere te leren over **interculturele communicatie**
- Ontdekken dat diversiteit vrijkend is, helpt om **anderen te waarderen**

Wat kan je doen als leerkracht?

- Geef ze nieuwe kennis
- Zorg dat ze de juiste kennis opdoen
- Bevorder systeemdenken
- Besteed aandacht aan waardenontwikkeling
- Leer ze omgaan met emoties
- Geef ze tips om tot actie over te gaan

Als je deze principes toepast werk je aan Educatie voor Duurzame Ontwikkeling (EDO).

De kloof tussen arm en rijk in de wereld wordt steeds groter. Dat maakt het moeilijk om sociale rechtvaardigheid te realiseren.

De toenemende **schaarste** aan natuurlijke **hulpbronnen** speelt ook een rol.

Alle invalshoeken zijn gelinkt aan elkaar. Zo is de invalshoek 'mensenrechten' nauw gelinkt aan sociale rechtvaardigheid. De schending van mensenrechten leidt immers tot sociale onrechtvaardigheid.

Staan jullie op school stil bij de volgende vragen?

- Wat is onze schoolvisie op wereldburgerschap?
- Op welke manier krijgt 'opvoeden tot wereldburgerschap' een vaste plek over de schooljaren heen?
- Hoe kunnen we vak- en klasoverschrijdend werken?
- Hebben we aandacht voor procesmatig werken?
- Moedigen we de leerlingen aan om in actie te komen?

KLEUR BEKENNEN

Kleur Bekennen is een samenwerkingsprogramma van de Minister van Ontwikkelingssamenwerking, uitgevoerd door het Belgisch Ontwikkelingsagentschap (BTC) in partnerschap met de Vlaamse provincies en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC).

Een uitgebreide beschrijving van alle invalshoeken en een download van het metroplan vind je op www.kleurbekennen.be

Wat kan jij doen als leerkracht?

- Geef concrete voorbeelden uit de actualiteit
- Zet een klasdiscussie op zodat leerlingen hun eigen mening moeten uiten
- Geef je leerlingen de kans om te participeren in het schoolbeleid
- Laat ze vrijwilligerswerk doen

Via **systeemdenken** laat je aan je leerlingen zien dat er veel **verbondenheid** is. Daarom moet je gehelen bestuderen in plaats van deelaspecten en schenk je meer aandacht aan processen, patronen en dynamische relaties.

Je kan dit doen via verschillende **methodieken** zoals relatiecirkels, gedragspatronengrafiek, jenga spel...

Ze ontdekken dat er meer is dan enkel oorzaak en gevolg en dat deelsystemen voortdurend in interactie staan met elkaar.

Tips voor jou als leerkracht!

- Volg het nieuws! De actualiteit geeft veel impulsen om diversiteit aan bod te laten komen.
- Gebruik de culturele diversiteit in je klas, school of buurt als uitgangspunt om te leren over en in diversiteit.
- Screen je handboeken, hebben ze aandacht voor de diversiteit in de samenleving?

Afspraken zijn ook in de klas goed voor de vredescultuur. Leer ze interrelationele vaardigheden aan, zoals **respectvol** omgaan met elkaar, **geweldloos communiceren**, groepsdynamiek en assertiviteit versus agressie. **Luisteren naar** en praten met elkaar leert hen ook om conflicten vreedzaam op te lossen.

Wie of wat is een wereldburger?

Een wereldburger legt een **verband** tussen zichzelf en de wereld. Ze ontmoeten graag anderen en verkennen de wereld op o.a. cultureel, economisch en politiek vlak.

Wereldburgers nemen **actief** engagement op in hun omgeving: thuis, in de klas, op school, in je gemeente, land en in de wereld. Echte wereldburgers zijn solidair en mondiaal betrokken.

Ze zijn **kritische denkers** die duurzame oplossingen zoeken. Wereldburgers steken hun handen uit de mouwen en nemen **zelf verantwoordelijkheid** om te bouwen aan een wereldwijze wereld.